

R.J. ELLORY

Een teken van leven

'R.J. ELLORY PRESENTEERT ZICH
NADRUKKELIJK ALS EEN VAN DE OPVOLGERS
VAN JOHN LE CARRÉ.' *GOODREADS*

THRILLER

R.J. ELLORY

Een teken van leven

De Fontein

1

In de ogen van Stroud droeg een luchthaven, net als een drukke stad, de volmaakte tegenstelling in zich.

Mensen die vluchtten, mensen die terugkeerden, het gezwollen hart van een treurig afscheid of een langverwachte hereniging, overtrokken emoties die inwendig een eindeloze golf van anonimiteit opwekten. Een kruispunt van mensen en tegelijk de eenzaamste plek op aarde.

Vanaf een bankje op luchthaven Schiphol beschouwde Stroud gezichten, ogen en lichaamstaal. Een meisje alleen, prachtig fragiel. Een kleine man, gespierd en opgewonden, die met moeite zijn geduld kon bedwingen terwijl hij zijn vrouw en kinderen voortjoeg door de hal. Een oudere kruier, die niet alleen uitstraalde dat alles hem maar overkwam, maar ook dat hij zich ervan bewust was dat hij daar niets tegen kon doen.

Stroud snakke naar een borrel. Hij wilde nog een sigaret, maar had al te veel gerookt. Hij had besloten terug te gaan naar Londen en de consequenties onder ogen te zien. Consequenties die hij kon missen als kiespijn.

Eigenlijk was geld de voornaamste reden dat Stroud Amsterdam achter zich liet. De vlucht, het hotel en de belofte van nog eens tweehonderd pond wanneer hij zich liet zien. 'Zonder verplichtingen, zonder verwachtingen,' was hem verteld door Marcus Haig, redacteur op de buitenlandredactie van *The Times*. Lang geleden waren ze landgenoten geweest. Ondanks tijd, afstand en de herinneringen die ze beiden probeerden te vergeten zonder de hoop dat dat ooit zou lukken, waren ze bevriend gebleven.

‘Kom gewoon met me praten, Stroud. Laat me je vertellen wat er is gebeurd en dan kun je zelf beslissen of je erbij betrokken wilt worden.’

‘Erbij betrokken wilt worden’ klonk niet als iets wat hij beoogde.

‘Tweehonderd pond. Contant.’

‘Ik beloof niks, hè.’

‘Jezusmina, Stroud. Stap nou gewoon in dat klotevliegtuig, ja?’

Waar hij ook heen ging, Stroud had altijd hetzelfde bij zich. Zijn schoonste vuile overhemd, zijn ouwe trouwe camera, zijn aantekeningenboekjes en zijn pennen. Ook sleepte hij schaduwen en nare herinneringen met zich mee, holle momenten in zijn bestaan die met niks en niemand iets te maken hadden.

Achter hem bevond zich een aantal verbroken relaties, geen van alle zo belangrijk of belastend als zijn huwelijk, de verbitterde scheiding die erop volgde of de dochter die hij had achtergelaten. Eva. Een meisje dat hij tien jaar niet had gezien. Hij geloofde dat alles uiteindelijk goed zou komen. Als het niet goed was gekomen, was het dus nog niet voorbij.

Dat wilde Stroud geloven. Dat móést hij wel geloven.

De vlucht vanaf Schiphol had vertraging. Stroud zocht een bar op, dronk twee dubbele borrels en rookte nog drie sigaretten. Op de achtergrond stond een televisie waarop het journaal te zien was. Het Israëliësche Defensieleger had een bevrijdingsaanval uitgevoerd op luchthaven Entebbe in Oeganda. Oorspronkelijk waren tweehonderdzesenzeventig passagiers en twaalf bemanningsleden uit Tel Aviv vertrokken. Bij een tussenstop in Athene waren er zesenvijftig passagiers en vier kapers ingestapt. De kapers namen het bevel over het vliegtuig over en weken uit naar Benghazi om te tanken, waarna ze doorvlogen naar Entebbe. Daar werd een aantal gijzelaars vrijgelaten – ouderen, zieken en moeders met kinderen. Die werden overgevoerd naar Parijs en bij hen won de Mossad inlichtingen in. Details werden niet vrijgegeven en zouden pas veel later bekend worden. Hoe dan ook, er werd een Israëliësche missie opgetuigd en de gijzelaars waren zonder noemenswaardige slachtoffers bevrijd. Minister-president Rabin en minister van Defensie Peres waren uiterlijk onbewogen en inwendig triomfantelijk.

Stroud was zevenendertig, maar zag eruit als ten minste vijfenveertig. Hij had overal verslag van gedaan, van Chroesjtsjov in de Verenigde Staten, Belgisch-Kongo, de opstand van de OAS in Algerije, de rellen in Parijs in 1968, Biafra, Jom Kippoer en Palestina, tot de gijzeling door de Zwarte September bij de Olympische Spelen in München. Tussen maart 1965 en februari 1968 was hij negen keer in Vietnam geweest. In maart 1975, iets langer dan een jaar geleden, was hem gevraagd verslag te doen van de val van Da Nang. Dat had hij geweigerd. Tegen die tijd kraakte hij in al zijn voegen.

Het laatste jaar had hij doelloos rondgedobberd. Praag, Parijs, een paar weken terug naar Londen, weer naar Parijs en daarna naar het zuiden, op zoek naar warmte en wijn. In Montpellier had hij een meisje leren kennen. Elise Durand. Ze kwam uit Marseille, dus ze had een vurig en driftig temperament. Stroud was Brits: koppig, geneigd tot meedogenloze zelfkritiek, altijd klaar de schuld elders te leggen. Het hing erom wie van hen beiden het meest beschadigd was. Hun relatie had van botsingen aan elkaar gehangen. Dronken seks, katers met ruzie, vaak onnodig scherp en beschuldigend. Achteraf bezien, al lag het pas drie maanden achter hem, wist Stroud dat ze zowel beiden als geen van beiden schuld droegen. Hun relatie was er een als tussen vreemden, zowel voor zichzelf als voor elkaar. De persoon die hij was geweest bij Elise kwam hem nu onherkenbaar voor. Zoals zo vaak bij liefdesrelaties probeerden ze heel hard aan de verwachtingen van de ander te voldoen en verloren daarbij uit het oog wie ze zelf eigenlijk waren.

Na Montpellier was Stroud naar Amsterdam gegaan. Ondanks de liberale en tolerante reputatie vond hij de stad egoïstisch en kil. Hij was in een aantal smerige hotels geweest en toen Marcus Haig hem belde, had hij nog maar een paar honderd gulden op zak. Hij had overwogen uit het hotel weg te vluchten, maar ze hadden bij aankomst zijn paspoort ingenomen. Haig – ooit buitenlandcorrespondent, die op drie continenten kogels en geslachtsziektes had weten te ontwijken – was neergestreken in Londen, had daar een keurige kantoorbaan, een vrouw en een gezin, maar vroeg nu zijn hulp bij een niet nader omschreven taak. Dat hij Stroud belde betekende dat het ging om een idiote opdracht, mogelijk levensgevaarlijk, en dat hij ten einde raad was.

Stroud had in maart 1960 na het bloedbad van Sharpeville met Haig

gewerkt. Ze hadden samen de moorden in Elisabethville in Kongo verslagen en vier jaar later de Grieks-Cypriotische oorlog. Ze hadden gezien hoe de verschrikkelijke ontwikkelingen in Biafra zich ontvouwd. De laatste keer dat ze samen krantenkolommen hadden gevuld was in Dakka. In een poging de hoop op onafhankelijkheid van Bangladesh de kop in te drukken was Pakistan begonnen Bengalen uit te moorden. Voor Haig was het de laatste verschrikking van een lange serie. ‘Als ik hier nog langer blijf, raak ik mijn verstand of mijn leven kwijt,’ had hij gezegd en de volgende dag was hij vertrokken.

Haig was een beste vent – hard, compromisloos, maar ook vergevensgezind voor anderen waar hij het niet voor zichzelf was. Hij was door en door professioneel en Stroud misgunde hem niet zijn flat in Chelsea of zijn weekendhuisje in St. Albans. Het geld kwam natuurlijk van zijn vrouw. Die kon bogen op een lange rij vermogende voorouders. Haig had zich erdoor laten verleiden en temmen.

Door Haig had Stroud zijn vrouw leren kennen. Zijn ex-vrouw, beter gezegd. Marcus Haig en Julia Montgomery waren neef en nicht en Haig had ze zonder dat bewust te willen samengebracht.

Julia Montgomery vertegenwoordigde alles wat Stroud onbereikbaar had geacht.

Stroud vormde een uitdaging voor Julia, misschien een grotere uitdaging dan ze aanvankelijk had gedacht. Ze beloofden elkaar een leven dat ze zonder elkaar nooit zouden kunnen leiden.

Hij wist niet wat hij gedacht had bij haar te zullen vinden en dat ontging hem tot op de dag van vandaag. Misschien een bepaalde rust, het gevoel dat niet de hele wereld uit was op zelfvernietiging. Wat ze in hem had gevonden was de afwezigheid van routine en voorspelbaarheid, opwindend in het begin, maar later uitputtend en angstaanjagend.

‘Jij wilt gewoon dood,’ zei ze. ‘Dat is echt niet normaal.’

‘Je bent niet met me getrouwd omdat je een normale man wilde.’

‘Ik vraag me weleens af waarom ik eigenlijk met je getrouwd ben.’

‘Omdat je dacht dat je me kon veranderen in de man naar wie je op zoek was.’

‘Toen ik je leerde kennen was je niet zo cynisch.’

‘En jij deed niet zo moeilijk.’

‘Ik kan niet met jou praten en als ik eerlijk ben, heb ik ook geen zin meer om naar je te luisteren.’

En Stroud – moe en een beetje lamgeslagen, met het gevoel dat hij een vreemde was in zijn eigen leven – glimlachte en deed er het zwijgen toe.

Ze leerden elkaar kennen in 1960. Na de verslaggeving over Berlijners die in april het Oosten ontvluchtten en over Belgen die een goed heenkomen zochten over de rivier de Kongo, was Stroud in Londen geweest. Bij een particuliere kunsttentoonstelling in Kensington waar hij alleen naartoe was gegaan omdat Haig hem gratis drank en mooie, alleenstaande en rijke meisjes in het vooruitzicht had gesteld. Hij voelde zich er direct misplaatst met zijn leren jas en afgetrapte laarzen en hing het grootste deel van de tijd aan de bar met een glas scotch in zijn hand, luisterend naar mensen die hij niet begreep en verhalen over schilderijen en waar hij niets van snapte.

‘Jij hoort hier niet thuis.’

Dat was de begroeting van Julia Montgomery.

‘Er zijn maar weinig plaatsen waar ik wel thuishoor.’

Ze glimlachte, stelde zich voor en vertelde dat ze een nicht was van Marcus.

‘Ik ben Stroud.’

‘En wat is je voornaam?’

‘Ik ben gewoon Stroud. Zo word ik altijd genoemd. Ik luister nergens anders naar.’

‘Waarom ben je hier?’

‘Eerlijk? Haig zei dat er een eindeloze voorraad gratis drank zou zijn en mooie, alleenstaande, rijke meisjes.’

Julia glimlachte. ‘Misschien ben ik wel een van die mooie, alleenstaande, rijke meisjes over wie hij het had.’

‘Hoe rijk ben je?’

Ze schoot in de lach en sproeide champagne over de mouw van Stroud. Snel pakte ze een servetje. ‘Shit, het spijt me,’ zei ze. ‘Dat is echt smerig.’

‘Als je het al smerig vindt wanneer rijke meisjes met champagne sproeien, kan ik alleen maar concluderen dat je een heel beschermd leven hebt geleid.’

‘Je bent een van die oorlogsjunkies van Marcus, of niet?’

‘Staan we zo bekend?’

‘Ben je dat dan niet? Ik bedoel, echt, waarom zou je je leven in de waagschaal stellen op een afgrijselijke, van God en alle mensen verlaten plek aan de andere kant van de wereld waar niemand ooit van heeft gehoord?’

‘Om te zorgen dat mensen er wél van horen.’

Ze keek hem doordringend aan en sloeg haar ogen niet neer. Ze was mooi, zeker, maar ze had ook iets over zich wat haar kil en afstandelijk maakte, moeilijk te bereiken.

‘En je denkt werkelijk dat het iets uitmaakt wat je doet?’

‘Ik ga die discussie met jou niet aan,’ zei Stroud. ‘Je hebt je eigen dingen. Je wijnproeverijen en je galeries en wat niet meer. We zijn verschillende mensen die geïnteresseerd zijn in verschillende dingen.’ Hij knikte in de richting van een groepje zakelijke types, strak in het pak, aan de andere kant van de zaal. ‘Om je eerlijk de waarheid te zeggen, ben ik niet geïnteresseerd in de gesprekken van die hitsige aandelenjongens.’

Julia gaf geen krimp.

‘Waarom sta je hier nog?’ vroeg Stroud.

‘Ik wacht tot je een pen pakt.’

‘Een pen? Waar heb ik een pen voor nodig?’

‘Om mijn telefoonnummer op te schrijven, strijdlustige idioot.’

Stroud glimlachte. ‘Zeg het maar, ik onthoud het wel.’

Ze gaf hem haar nummer. Hij onthield het. Hij belde haar de volgende dag en nam een taxi naar haar flat in Knightsbridge, waar ze wiet rookten en neukten als een stel tieners.

Stroud trouwde in augustus 1961 met Julia. Haar familie vond het niks. Dat kon haar niets schelen. In het begin tenminste. Maar toen zijn manier van leven en zijn gewoontes haar op de zenuwen begonnen te werken, liet ze geen gelegenheid voorbijgaan hem te vertellen dat ze het advies van haar ouders ter harte had moeten nemen.

‘Ik had naar ze moeten luisteren,’ zei ze.

‘Jij luistert alleen naar jezelf,’ gaf hij haar dan terug.

Zo ging het verder. Het was geen beroerd huwelijk. Helemaal niet. Het was gewoon een huwelijk dat nooit gesloten had moeten worden. Ze hadden geen hekel aan elkaar en zelfs hun ruzies waren eigenaardig

halfslachtig. Ze hadden uitstekend vrienden kunnen worden en als het daarbij gebleven was, waren ze waarschijnlijk hun hele leven bevriend gebleven.

Uiteindelijk was het enige mooie en waardevolle dat uit hun verbintenis voortkwam – afgezien van de herinneringen aan die eerste wilde en hartstochtelijke maanden – Eva, geboren in mei 1962. In september 1966 was hun scheiding definitief.

De rechter oordeelde dat Stroud ‘niet in staat of capabel was om een huiselijke omgeving te creëren waarin een kind verantwoord opgevoed kan worden’.

Stroud had er niets tegen in te brengen. Zijn rechtsbijstand kon trouwens onmogelijk tippen aan het Montgomery-kapitaal. Julia kreeg de hele voogdij.

Haig bemoeide zich er niet mee en koos geen partij.

Eva was nu veertien. Een poosje geleden had Stroud bij haar school gestaan en zag hij haar weglopen. Ze was net zo lang en mooi als haar moeder, maar leek meer inhoud te hebben. Misschien hield hij zichzelf voor de gek, maar hij wist dat er ook iets van hem in zijn dochter stak, iets wat de scherpe randjes die Julia aan de wereld toonde zou verzachten en temperen. Als hij een keer met zijn dochter zou kunnen praten – écht praten – zou hij het haar kunnen uitleggen, daar was hij van overtuigd. Hij was niet bij haar weggegaan, hij was buitenspel gezet. Hij had haar niet in de steek gelaten; hij was met een kluitje in het riet gestuurd als straf voor verschillende misdaden, sommige onthuld, andere niet. Eén ding stelde hij op prijs. Ze was Eva Stroud, niet Eva Montgomery. Julia kennende zoals hij haar kende, was dat de beslissing van Eva. De eerste vier jaar van het leven van zijn dochter was hij er voor haar geweest. Ze waren onafscheidelijk geweest. Misschien bestond die band nog, ondanks de afstand, ondanks de stilte. Stroud wilde niets liever dan Eva terug hebben in zijn leven. Hij had zichzelf ervan overtuigd dat dat gevoel wederzijds was.

In het vliegtuig dronk hij nog meer. Meer dan goed voor hem was, maar waarom zou hij zich inhouden? Wanneer er drank was, dronk hij. Als het er niet was, zou hij een manier vinden om te zorgen dat het er kwam. De botte bijl van de alcohol zorgde voor selectief geheugenverlies. Hij

herinnerde zich de dingen zoals hij ze graag had en liet gebeurtenissen weg waarmee hij zijn eigen ondergang had bewerkstelligd. Hij speelde net-alsof en hij wist het. Een leugen die hij bleef vertellen.

Op een dag zou hij stoppen met drinken, of de drank zou hem stoppen.

Het was al 's avonds na zevenen toen Stroud landde. Hij ging naar een telefooncel op de luchthaven en belde Haig.

‘Waar ben je?’

‘Ik sta op het vliegveld. Mijn vlucht was vertraagd. Wil je dat ik naar kantoor kom?’

‘Ik heb het druk. Zullen we morgenochtend afspreken?’

‘Ik heb geen plek om te overnachten.’

‘Je hebt toch wel geld? Een hotelovernachting kun je je toch wel permitteren?’

‘Dertig heb ik, gulden welteverstaan.’

‘Jezus christus, Stroud.’

Stroud zei niets.

‘Ken je de Grange in Covent Garden?’

‘Dat kan ik wel vinden.’

‘Ik zal ze bellen en een kamer voor je bespreken.’

‘Dank je, Marcus.’

‘Verdomme, Stroud, je moet je echt fatsoenlijker gaan gedragen, hoor.’

‘Ik heb het druk gehad. Dat komt nog wel.’

Marcus hing op.

Stroud wisselde zijn guldens in voor ponden en ging met de metro Londen in. In de stad heerste een hittegolf die zijn weerga niet kende. Toen hij de straat op stapte, was het of Stroud een klap in zijn gezicht kreeg van de benauwde vochtigheid. De stad werd hem er niet liever om en de kwetsuren die hij er had opgelopen werden er ook niet beter van. Hoewel hij er langer had gewoond dan waar ook ter wereld, hield hij niet van de stad. Hier wachtten zijn demonen hem op, in welke uithoek van de wereld hij ook was geweest om ze te ontvluchten.

Stroud wandelde door straten die niet meer wisten wat regen was, de hemel tussen de veel te hoge gebouwen een saai staalgrijs. Hij vond het hotel. Haig had niets te veel gezegd en ze hadden een kamer voor hem,

al verdacht hij hem ervan dat het de goedkoopste van het hotel was. Het ontbijt was niet inbegrepen.

‘Wil meneer gebruikmaken van onze wekservice?’ vroeg de receptioniste.

‘Nee, dank u,’ zei Stroud. ‘Dat wil meneer niet.’

Hij lag een poos wakker. Het maakte niet uit of hij het raam opendeed of dichtield. Hij had hoofdpijn. Alles deed hem pijn en de hitte verergerde dat. De enige reden dat hij hier was, was dat hij wilde weten wat Marcus Haig tweehonderd pond waard was. Het zou problemen geven. Maar wat was het ergste wat hem kon gebeuren? Hij had geen vrouw, geen familie, geen huis, geen baan en geen vooruitzichten. De volgende stap was dat hij helemaal niets te verliezen had.

Met die gedachte viel hij in slaap.

Lees verder in *Een teken van leven*

Eerste druk oktober 2021

Oorspronkelijke titel *A Proof of Life*

Oorspronkelijke uitgever Orion Books Ltd, London

Copyright © Roger Jon Ellory 2021

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2021 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Kris Eikelenboom

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie (stadsbeeld Amsterdam) Alexandre Cappellari / Arcangel

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 5689 2

ISBN e-book 978 90 261 5690 8

ISBN luisterboek 978 90 261 5840 7

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Van R.J. Ellory verschenen bij De Fontein:

Een stil geloof in engelen (2009)

Een volmaakte vendetta (2010)

Een mooie dag om te sterven (2011)

De helden van New York (2012)

Bekraste zielen (2013)

Stervensuur (2013)

Een inktzwart hart (2013)

Een ongenode gast (2014)

Het kwaad en de rivier (2014)

Een circus van schimmen (2015)

Broedertwist (2016)

De koning van Amerika (2018)

De derde kogel (2019)